

TARTUNTATAUTILAIN 58 §:N MUKAINEN PÄÄTÖS ETELÄ-POHJANMAAN SAIRAAHOITOPIIRIN KUNTIEN ALUEELLE

ASIAN TAUSTAA

Maailman terveysjärjestö WHO julisti koronavirusepidemian pandemiaksi 11.3.2020. Koronavirus on yleisvaarallinen tartuntatauti. Valtioneuvosto antoi 12.3.2020 ensimmäisen suosituksen, jonka mukaan julkisia kokoontumisia rajoitetaan uuden koronaviruksen aiheuttaman infektion (Covid-19) leviämisen ehkäisemiseksi.

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto on viimeksi 3.2.2022 tekemällään päätöksellä (LSSAVI/1799/2022) kieltänyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset. Etelä-Pohjanmaan kuntien alueella voidaan kuitenkin sisätiloissa järjestää sellaisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joissa kaikille osallistujille on osoitettu istumapaikat ja käytössä on enintään 50 % käytettävissä olevien istumapaikkojen määrästä. Päätös on voimassa ajalla 5.2.2021 – 18.2.2022.

KUULEMINEN

Kuuleminen olisi saattanut vaarantaa tämän päätöksen tarkoituksen toteutumisen, ja siitä johtuva viivästyminen olisi aiheuttanut huomattavaa haittaa ihmisten terveydelle ja yleiselle turvallisuudelle, minkä vuoksi hallintolain (434/2003) 34 §:n 2 momentin 4 kohdan nojalla asiassa ei ole suoritettu kuulemista.

ALUEHALLINTOVIKASTON RATKAISU JA PERUSTELUT

Määräys

Aluehallintovirasto kieltää tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin nojalla Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella kaikki sisätiloissa järjestettävät yleisötilaisuudet ja yleiset kokoukset.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella voidaan kuitenkin sisätiloissa järjestää sellaisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joissa kaikille osallistujille on osoitettu istumapaikat ja käytössä on enintään 75 % käytettävissä olevien istumapaikkojen määrästä.

Määräys on voimassa ajalla 19.2.2022 – 28.2.2022.

Perustelut

Keskeiset säännökset

Tartuntatautilain 1 §:n mukaan lain tarkoituksena on ehkäistä tartuntatauteja ja niiden leviämistä sekä niistä ihmisille ja yhteiskunnalle aiheutuvia haittoja.

Tartuntatautilain 58 §:n 1 momentin mukaan, kun laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäilty tartuntatauti on todettu tai sen esiintyminen on perustellusti odotettavissa, aluehallintovirasto voi päättää alueellaan sosiaali- ja terveydenhuollon toimintayksiköiden, oppilaitosten, päiväkotien, asuntojen ja vastaavien tilojen sulkemisesta sekä yleisten kokousten tai yleisötilaisuuksien kieltämisestä, jos kyseisten rajoitusten tekeminen on tarpeen usean kunnan alueella.

Edellytyksenä on lisäksi, että toimenpide on välttämätön yleisvaarallisen tai yleisvaaralliseksi perustellusti epäillyn tartuntataudin leviämisen estämiseksi. Säännöksen 3 momentin mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettut päätökset

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tehdään enintään yhden kuukauden ajaksi. Toimenpiteet on heti lopetettava, kun tartunnan vaaraa ei enää ole.

Tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (447/2021) muun muassa väliaikaisesti lisätty 58 c – 58 h § ja 59 a – 59 e §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lisäksi tartuntatautilakiin on tartuntatautilain muuttamisesta ja väliaikaisesta muuttamisesta annetulla lailla (876/2021) lisätty 58 i – 58 k §. Edellä mainitut väliaikaiset pykälät ovat voimassa 31.12.2021 asti. Lailla tartuntatautilain väliaikaisesta muuttamisesta lisätään lakiin väliaikaisesti muun muassa 58 a – 58 m ja 59 a – 59 c §. Edellä mainitut pykälät ovat voimassa 1.1.2022 – 30.6.2022.

Tartuntatautilain 58 c §:n 1 momentin mukaan yleisölle avoimien tai rajatun asiakas- tai osallistujapiirin oleskeluun tarkoitettujen sisätilojen sekä alueellisesti ja toiminnallisesti rajattujen ulkotilojen, joita käytetään asiakkaille tai osallistujille suunnattuun tarkoitukseen ja joiden käyttämisestä kyseiseen toimintaan toiminnan järjestäjä vastaa tietyinä ajankohtana, hallinnasta vastaavan 3 momentissa tarkoitettun toimijan on covid-19-epidemian leviämisen estämiseksi toiminnassaan huolehdittava, että:

- 1) asiakkaille ja osallistujilla on mahdollisuus käsien puhdistamiseen;
- 2) asiakkaille ja osallistujille annetaan riittävän etäisyyden ylläpitämistä, käsien puhdistamista ja muita vastaavia tartuntojen leviämistä estäviä käytänteitä koskevat toimintaohjeet; ja
- 3) tilojen ja pintojen puhdistamista tehostetaan sen lisäksi, mitä muualla kyseisen toiminnan osalta puhdistamisesta säädetään.

Kyseisen pykälän 2 momentin mukaan tässä pykälässä tarkoitettujen tilojen hallinnasta vastaavan 3 momentissa säädetyn toimijan tulee lisäksi järjestää asiakkaiden ja osallistujien oleskelu sillä tavoin väljästi, kuin se kyseisen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

toiminnan erityispiirteet huomioon ottaen on mahdollista ja sijoittaa mahdolliset asiakaspaikat riittävän etäälle toisistaan.

Pykälän 3 momentissa säädetään niistä toimijoista, joita edellä 58 c §:ssä säädetty velvollisuudet koskevat. Pykälän 4–5 momenttien mukaan 1 momentissa säädetty velvollisuudet eivät kuitenkaan koske yksityis- tai perhe-elämän piiriin kuuluvaa toimintaa eivätkä ne saa estää kenenkään oikeutta lakisääteisiin palveluihin, oikeutta saada asiansa käsiteltyksi toimivaltaisessa viranomaisessa eikä se saa estää virkamiestä tai viranhaltijaa hoitamasta virkatehtäviään.

Kyseisen pykälän 7 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä käsien puhdistamismahdollisuuden järjestämisestä, asiakkaille ja osallistujille annettavien toimintaohjeiden antamisesta sekä tilojen ja pintojen puhdistamisesta.

Tartuntatautilain 58 i §:n 1 momentin mukaan EU:n digitaalisen koronatodistuksen tulee kansallisessa käytössä osoittaa henkilön saaneen 16 g §:n 1 momentissa tarkoitetun täyden rokotussarjan vähintään seitsemän vuorokautta aiemmin, negatiivisen koronatestituloksen enintään 72 tuntia aiemmin tai sairastaneen laboratoriovarmistetun covid-19-taudin enintään kuusi kuukautta aiemmin.

Jos toiminnanharjoittaja edellyttää toiminnassaan 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalla yleisötilaisuuteen tai kyseiseen tilaan sen koko aukioloaikana pääsemiseksi 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä, 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetty asiakkaiden saapumista ja oleskelua, asiakaspaikkojen sijoittamista sekä asiakkaiden puhetta peittävän äänentoiston käyttämistä ja musiikin soittamisen rajoittamista koskevat velvoitteet, sisä- ja ulkotilojen asiakaspaikkamäärärajoitukset sekä aukiolo- ja

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

anniskeluaikarajoitukset taikka 58 tai 58 d §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetetut osallistujamäärää koskevat rajoitukset tai osallistujien sijoittumista koskevat velvoitteet eivät koske kyseistä yleisötilaisuutta, tilaa tai toimintaa. Jos kunnan tartuntatautien torjunnasta vastaava toimielin tai aluehallintovirasto on kieltänyt yleisötilaisuuden järjestämisen 58 §:n nojalla kokonaan, todistuksen esittämisedellytyksellä ei kuitenkaan saa poiketa päätöksessä asetetuista rajoituksista. Jos asiakas tai osallistuja ei esitä todistusta, toiminnanharjoittajan tulee evätä pääsy yleisötilaisuuteen tai tilaan.

Saman pykälän 3 momentin mukaan 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä saa 2 momentissa tarkoitetulla tavalla edellyttää seuraaviin tiloihin pääsyn ehtona:

- 1) yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat;
- 2) ravitsemisliikkeet;
- 3) kuntosalit ja muut urheiluun tai liikuntaan käytettävät sisäliikuntatilat;
- 4) yleiset saunat sekä uimahallien, maauimaloiden ja kylpylöiden allastilat sekä niiden välittömässä yhteydessä tai läheisyydessä olevat pukuhuonetilat;
- 5) tanssipaikat sekä kuorolaulutoimintaan, harrastajateatteriin tai muuhun vastaavaan ryhmäharrastustoimintaan käytettävät tilat;
- 6) huvi- ja teemapuistot, tivolit sekä eläintarhojen sisätilat;
- 7) sisäleikkipuistot ja sisäleikkipaikat;
- 8) museot, näyttelytilat ja muut vastaavat kulttuuritilat.

Saman pykälän 4 momentin mukaan toiminnanharjoittajan on kirjattava 58 h §:ssä tarkoitettuun suunnitelmaan tieto siitä, että se edellyttää 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä asiakkailta ja toimintaan osallistuvilta.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Saman pykälän 5 momentin mukaan valtioneuvoston asetuksella voidaan säätää ajanjaksosta, jonka aikana 3 momentissa säädetyistä poiketen 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa viranomaispäätöksissä määrätyt sekä 58 a §:n 2 ja 3 momentin nojalla annetuissa asetuksissa säädetyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja 1 momentissa tarkoitetun todistuksen esittämistä. Asetuksen antamisen edellytyksenä on, että covid-19-rokotusohjelman vaikuttavuuden yllättävän ja merkittävän heikentymisen vuoksi on ilmeistä, ettei pelkkä 1 momentissa säädetty todistuksen esittäminen estä riittäväällä tavalla covid-19-taudin leviämistä, ja että se on taudin leviämisen sekä väestön terveyden vaarantavan vakavan terveydenhuollon ylikuormittumisen estämiseksi joko valtakunnallisesti tai tietyllä alueella välttämätöntä. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen on viipymättä ilmoitettava valtioneuvostolle, jos se katsoo, että mainittu tilanne tai sen perusteltu uhka on olemassa. Valtioneuvoston asetus saa olla voimassa enintään yhden kuukauden kerrallaan. Valtioneuvoston on tarkoin seurattava asetuksen ajantasaisuutta ja se on välittömästi kumottava, jos tässä pykälässä säädetyt edellytykset eivät enää täyty.

Tartuntatautilain 59 a §:n 1 momentin mukaan aluehallintovirasto ja kunta valvovat toimialueillaan 58 §:ssä, 58 c §:n 1 ja 2 momentissa, 58 d:ssä, 58 h §:n 1 momentissa sekä 58 i §:ssä säädettyjen velvollisuuksien ja rajoitusten sekä niitä koskevien päätösten noudattamista. Tartuntatautilain 59 b §:ssä säädetään valvonnan toteuttamiseksi tehtävistä tarkastuksista ja 59 c §:ssä toimivallasta antaa määräyksiä ja asettaa pakkokeinoja.

Tartuntataudeista annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin 14 kohdan mukaan muu uuden koronavirustyyppin aiheuttama vaikea infektio on yleisvaarallinen tartuntatauti.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tilapäisistä poikkeuksista EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 §:n 1 momentin mukaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 ja 58 d §:ssä tarkoitetuissa päätöksissä määrätyt velvoitteet ja rajoitukset koskevat, poiketen siitä, mitä mainitun lain 58 i §:n 3 momentissa säädetään, kyseisiä yleisötilaisuuksia, tiloja ja toimintaa riippumatta siitä, edellyttääkö toiminnanharjoittaja mainitun pykälän 1 momentissa tarkoitettua EU:n digitaalisen koronatodistuksen esittämistä. Säännöksen 2 momentin mukaan, mitä 1 momentissa säädetään, sovelletaan Helsingin ja Uudenmaan, Varsinais-Suomen, Satakunnan, Kanta-Hämeen, Pirkanmaan, Päijät-Hämeen, Kymenlaakson, Etelä-Karjalan, Etelä-Savon, Itä-Savon, Pohjois-Savon, Pohjois-Karjalan, Keski-Suomen, Vaasan, Etelä-Pohjanmaan, Keski-Pohjanmaan, Pohjois-Pohjanmaan, Länsi-Pohjan, Kainuun ja Lapin sairaanhoitopiirin aluetta sekä Ahvenanmaan maakuntaa koskeviin velvoitteisiin ja rajoituksiin. Valtioneuvoston asetuksella tilapäisistä poikkeuksista EU:n digitaalisen koronatodistuksen kansallisesta käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 2 §:n muuttamisesta mukaan asetus on voimassa 15 päivään helmikuuta 2022.

Valtakunnallinen ohjaus

Terveys- ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan uusi koronavirus (SARS-CoV2) tarttuu ensisijaisesti pisaratartuntana, kun sairastunut henkilö yskii tai aivastaa. Lähikontaktissa korona voi tarttua myös kosketuksen välityksellä, jos sairastunut on esimerkiksi yskinyt käsiinsä ja on sen jälkeen koskenut toiseen ihmiseen. Virus voi tarttua myös kosketuksen kautta pinnoilta, joille on hiljattain päätyneet sairastuneen hengitystie-eritteitä.

Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön (STM) on 13.10, 11.11. ja 1.12.2021 antanut ohjauskirjeet uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman soveltamisesta.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Valtioneuvosto periaatepäätös sosiaali- ja terveysministeriön toimintasuunnitelmassa COVID-19-epidemian hillinnän hybridistrategian toteuttamiseksi 2021–22 tarkoitetun hätäjarrumekanismin käyttöönotosta (STM/2021/278) on annettu 22.12.2021.

Sosiaali- ja terveysministeriön ohjauskirjeessä Hätäjarrumekanismin käyttöönotosta 22.12.2021 todetaan, että epidemia on olennaisesti heikentynyt useiden viikkojen ajan. Erityisesti rokottamattomilla nuorilla ja aikuisilla koronavirustapausten ilmaantuvuus on ennennäkemättömän korkea. Epidemiatilanteen yllättävää ja erittäin vakavaa heikkenemistä varten on valmisteltu poikkihallinnollisesti valtakunnallisesti hätäjarrumekanismi. Uudistetun hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaan hätäjarrun käyttöönoton harkinnan käynnistää epidemiologinen tai lääketieteellinen tilanne, jota ei ole pystytty riittävästi hallitsemaan alueellisin ja paikallisin toimin. Mekanismi olisi otettava käyttöön, mikäli epidemiatilanne uhkasi merkittävästi väestön terveyttä ja hyvinvointia, palvelujärjestelmän toiminta- ja kantokyky olisi vakavasti uhattuna, ja sekä sairaala- että tehohoito uhkaavat ylikuormittua, tai rokotusohjelman vaikuttavuus olisi ennakoarviota merkittävästi huonompi ja epidemiatilanne alkaisi sen seurauksena merkittävästi uudelleen vaikeutua.

Ohjauskirjeen mukaan rokotuskattavuuden saavutettua kohdeväestössä ennalta asetetun 80 % tavoitetason kävi ilmeiseksi, että samaan aikaan lisääntyneet kontaktit ja rajoituksista luopuminen loivat kierteen, jossa tartunnat levisivät erittäin laajasti ja nopeasti rokottamattomien keskuudessa. Rokotusten kohderyhmien laajentamisella, testauksen lisäämisellä ja riskiperusteisesti kohdennetuilla sekä ns. koronapassin avulla suunnatuilla rajoitustoimenpiteillä ei riittävästi ole pystytty tätä kehitystä estämään. Kun

samaan aikaan kahden rokotuksen antama suojateho alkoi hiipua, tartuntoja on alkanut esiintyä myös ensiksi rokotetuilla riskiryhmillä. Sairaalahoidon tarve ja epidemian torjuntatoimien perusterveydenhuollolle aiheuttama kuormitus on lisääntynyt merkittävästi ja jatkuvasti, aiheuttaen myös hoidon saatavuuden tai oikea-aikaisuuden huomionarvoista heikentymistä muissa terveyspalveluissa. Välillisten vaikutustensa kautta tartuntojen leviäminen voi jatkossa vaikuttaa merkittävästikin myös ihmisten osallistumis- ja toimintamahdollisuuksiin ja siten vaikeuttaa tavoitteeksi asetettua yhteiskunnan auki pitämistä. Ilmaantuneen uuden omikron -virusmuunnoksen merkitystä tälle kehitykselle ei vielä tarkemmin tunneta, mutta tieto asiasta lisääntyy erittäin nopeasti kansainvälisten kokemusten ja tilannekuvan seurannan avulla. Tilanne edellyttää lisätoimia tartuntojen vähentämiseksi ja epidemian hillitsemiseksi.

Ohjaukskirjeen mukaan lisätoimien käyttöönoton keskeiset tavoitteet ovat:

1. Suojata väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä erityisesti riskiryhmiä vakavalta koronavirusinfektiolta
2. Turvata sote-palvelujärjestelmän toimintakyky ja erityisesti teho- ja erikoissairaalahoitoon vuodeosastojen kapasiteetti
3. Mahdollistaa rokotusohjelman toteuttamisella (1., 2. ja 3. annokset) laajempi väestösuoja sekä infektioita että vakavia tautimuotoja vastaan

Ohjauksen mukaan lisätoimenpiteiden kattavalla käytöllä pyritään siis hillitsemään epidemiaa ja turvaamaan sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokykyä voimassa olevan lainsäädännön puitteissa. Mekanismiin sisältyvien toimenpiteiden käyttöönotolla tavoitellaan kontaktien tehokasta vähenemistä määräajaksi pahimmilla epidemia-alueilla. Rajoitustoimien ajallisessa ja alueellisessa kohdentamisessa pääsääntönä

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tulee olla ainakin sairaanhoitopiiritasoinen arviointi ja päätöksenteko sekä epidemiatilanteen kannalta varmistetusti tehokas rajoitustoimien ajallinen kesto. Joidenkin toimenpiteiden toteuttaminen erityisvastuualuetasoisesti voi olla tarpeen, mikäli toimien perusteena osaltaan on erikoissairaanhoidon kapasiteetin turvaaminen. Toimenpiteiden kohdentamisen perusteena ja tukena käytetään leviämisalueen määritelmää.

Ministeriö ohjaa, että epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön muun muassa seuraavia toimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 §:n ja 58 d §:n mukaisin päätöksin ja niiden täyden soveltamisalan mukaisesti yleisötilaisuuksien järjestämistä ja tilojen käyttöä, kohdistuen myös matalan riskin tilaisuuksiin, tiloihin ja toimintoihin,
- rajoitetaan edellytysten täytyessä korkean ja kohtalaisen riskin yleisötilaisuuksien järjestämistä kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain 58 §:n mukaisin päätöksin ja
- rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan erityisesti korkean ja kohtalaisen riskin tilojen osalta.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa. Päätösharkinnassa ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuuden periaate siten, että tartuntojen estämiseksi tehtävät toimenpiteet kohdistuisivat ensisijaisesti aikuisiin ja vaikuttaisivat mahdollisimman vähän haitallisesti lapsiin. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

STM:n mukaan rajoituksia on arvioitava epidemiologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vaikutuskokonaisuuden kautta. Välttämättömyys tarkoittaa sitä, että asetettua tarkoitusta ja tavoitetta ei voida saavuttaa ilman kyseisen rajoitustoimenpiteen käyttöä osana toimenpidekokonaisuutta. Suhteellisuusperiaate tarkoittaa sitä, että toimien ja toimenpidekokonaisuuksien on oltava oikeassa suhteessa tavoiteltuun päämäärään nähden, ja siten rajoituksilla perusoikeuksien turvaamiseksi saavutettavien kokonaishyötyjen tulee olla suurempia kuin niiden negatiiviset vaikutukset muiden oikeuksien toteutumiseen. Tavoitetaso, joka tämän tarkoituksen toteutumiselle asetetaan, on osin perusoikeuksien turvaamisveloitteen ja muun lainsäädännön asettamaa oikeudellista harkintaa, osin arvoperusteista valintaa, joita molempia ohjaa vaikutusarvioinnin kautta saatava tieto.

Ohjauskirjeen mukaan, kun epidemiatilanne on merkittävästi uudelleen vaikeutunut tavalla, joka olennaisesti lisää riskiä hallitsemattomalle väestöleviämiselle, hyvinvointipalvelutarpeen merkittävälle kasvamiselle ja henkien ja terveyden vaarantumiselle, on otettava käyttöön toimintatapa, jolla aiemmin käytössä olleen kaltainen alueellisesti ja valtakunnallisesti laajempi rajoitusmahdollisuus voidaan toteuttaa. Tällöin suojattavien oikeushyvien painopiste muuttuu ja palautuu laaja-alaiseen pandemiantorjuntaan. Olennaista tässäkin suhteessa on tieto tartunnan aiheuttamista riskeistä suojattavalle kohderyhmälle samoin kuin tieto suojatoimenpiteiden vaikutuksista. Tämä vaikuttaa niin siihen, millä painolla perusoikeuksien turvaaminen edellyttää näiden ryhmien suojaamista, kuin siihen, millä keinovalikoimalla heitä suojataan. Erityistä huomiota on kiinnitettävä myös sanottujen väestöryhmien kokonaishyvinvointiin ja muiden perusoikeuksien toteutumiseen. On huomattava, että suojattavaan väestöön

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

kuuluu haavoittuvia väestöryhmiä ja henkilöitä, joiden hyvinvoinnin suojaamiseen on korostettu oikeudellinen velvollisuus (lapsen oikeuksien sopimus, vammaisyleissopimus).

Ohjauksessa todetaan, että oikeudella henkeen ja terveyteen sekä kokonaisvaltaiseen hyvinvointiin on perusoikeusjärjestelmässämme erittäin vahva asema. Oikein ajoitetuilla ja tehokkailla toimilla voidaan myös lyhentää ja rajoittaa pitkäaikaisemmaksi muodostuvien rajoitusten tarvetta. Alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten kohdentamista on kohteittain arvioitava sen suhteen, missä määrin rajoituksen ajallisella ja muulla kohdentamisella haittavaikutuksia voidaan hillitä, ja missä määrin kohdennusta on tehtävä sen varmistamiseksi, etteivät haitat ylitä hyötyjä.

Sosiaali- ja terveysministeriö täydentää ohjauskirjeellään Tarkennus hätäjarrumekanismiin käyttöönottoon liittyviin ministeriön suosituksiin 3.1.2022 antamia suositusta yleisötilaisuuksien osalta. Ohjauskirjeen mukaan siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

Sosiaali- ja terveysministeriö on ohjauskirjeellään Hätäjarrumekanismiin tehostotoimenpiteet 11.1.2022 muuttanut kunnille, kuntayhtymille ja aluehallintovirastoille 22.12.2021 antamia ohjauksellisia suosituksia yleisötilaisuuksien sekä asiakas- ja osallistujatilojen osalta.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Ministeriö ohjaa, että kaikilla epidemian leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön seuraavia hätäjarrumekanismien tehostotoimenpiteitä:

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä yleisötilaisuuksien järjestämistä kaikissa riskiluokissa kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain (1227/2016) 58 §:n mukaisin päätöksin. Siltä osin, kun ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ministeriön 3.1.2022 antaman ohjauskirjeen (VN/21/2022) mukaisesti kuitenkin ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä.

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 g §:ssä tarkoitettujen tilojen käyttöä kokonaan kaikissa riskiluokissa.

- Arvioidaan välttämätön tarve ja annetaan sen mukaiset ilmoitukset matkustajamäärien rajoittamisesta henkilöliikenteessä tartuntatautilain (1221/2021) 58 f §:n mukaisesti.

Epidemiatilanteen vaikeusasteen johdosta tartuntatautiviranomaisia ohjataan ja suositellaan arvioimaan ja ottamaan arvion mukaisesti käyttöön myös lasten ja nuorten harrastustoimintaan kohdistuvat em. rajoitukset sisätiloissa. Arvioinnissa pyydetään ottamaan huomioon kuitenkin se, että lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten tulisi aina olla viimesijaisia. Muilta osin ministeriön 22.12.2021 antamat ohjaukselliset suositukset ovat voimassa.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat

Länsi- ja Sisä-Suomi

Sosiaali- ja terveysministeriön on ohjauskirjeessä 28.1.2022 Häätäjarrumekanismiin liittyvien toimenpiteiden jatkaminen todetaan, että epidemia on edelleen jatkanut kasvuaan koko maassa ja tartuntamäärät ovat nousseet nopeasti. Tarkkaa tietoa tartuntamääristä ei kuitenkaan tässä epidemiatilanteessa ole saatavilla. Epidemian torjuntatoimien aiheuttama kuormitus on jatkunut perusterveydenhuollossa suurena ja aiheuttanut monissa perusterveydenhuollon palveluissa heikentymistä ja hoitoon pääsyn viivettä. Eteläisessä Suomessa kuitenkin vaikein kuormitustilanne näyttää hieman helpottaneen. Myös erikoissairaanhoidossa hoidettavana olevien potilaiden määrä on yleisesti ottaen ollut suuri, mutta on viimeisen kahden viikon aikana ollut laskussa.

Omikronmuunnos on muodostumassa tai muodostunut valtavirukseksi jo valtaosalla alueista. Tartuntoja havaitaan paljon myös rokotetuilla henkilöillä, mutta rokotettujen sairaalahoidot eivät ole lisääntyneet läheskään samassa määrin. Rokotteet suojaavat edelleen hyvin vakavalta koronasairaudelta, ja rokottamattomuus on yhä tehohoitoa vaativan koronasairauden suurin riskitekijä. Sairaalakapasiteetin turvaamiseksi on tärkeää, että etenkin 60 vuotta täyttäneiden ja riskiryhmiin kuuluvien henkilöiden kolmannet rokoteannokset saadaan toteutettua mahdollisimman nopeasti. Tartuntojen suuren määrän vuoksi on edelleen jatkettava useita häätäjarrumekanismiin liittyviä toimenpiteitä, jotta rokotusten toteuttamiselle ja rokotussuojan vahvistamiselle saadaan aikaa ja palvelujärjestelmän kantokyky saadaan turvattua.

Ministeriö suosittelee, että alueellisen tilanteen niin salliessa toimenpiteissä palataan riskiperusteiseen kohdentamiseen tilojen ja tilaisuuksien rajoituksissa. Ministeriö ohjaa ja suosittelee, että kaikilla epidemian

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

leviämisalueen kriteerit täyttävillä alueilla arvioidaan ja otetaan arvion mukaisesti käyttöön

seuraavia toimenpiteitä. Ministeriö suosittelee toimenpiteitä 15.2.2022 saakka.

- Rajoitetaan edellytysten täytyessä kohtalaisen ja korkean riskin sisätiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien järjestämistä kieltämällä niiden järjestäminen kokonaan tartuntatautilain 58 §:n mukaisin päätöksin. Siltä osin, kuin ulkotiloissa järjestettäviä yleisötilaisuuksia on välttämätöntä rajoittaa, harkinnassa kehoitetaan ministeriön 3.1.2022 antaman ohjaukirjeen (VN/21/2022) mukaisesti kuitenkin ottamaan huomioon mahdollisuudet ehkäistä tartuntariskiä osallistujien sijoittumista koskevilla velvoitteilla. Vallitsevassa tilanteessa on syytä arvioida, voidaanko esimerkiksi lähikontaktin välttämistä koskevien velvoitteiden asettamisella riittävästi ehkäistä tartuntariskiä. Ministeriö suosittelee harkitsemaan luopumista mahdollisesti voimassa olevista kieltorajoituksista, jotka ovat kohdistuneet matalan riskin yleisötilaisuuksiin. Täyskieltoa lievempiä yleisötilaisuusrajoituksia suositellaan asetettavaksi matalan riskin tilaisuuksiin vain, jos se on alueellisen epidemiatilanteen kannalta ehdottoman välttämätöntä. Ensisijaisesti suositellaan käytettäväksi sellaisia tartuntojen leviämistä ehkäiseviä toimia, jotka tosiasiallisesti mahdollistavat matalan riskin toimintojen jatkuvuuden.
- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 g §:ssä tarkoitettujen kohtalaisen ja korkean riskin tilojen käyttöä kokonaan. Ministeriö suosittelee harkitsemaan luopumista mahdollisesti voimassa olevista kieltorajoituksista, jotka ovat kohdistuneet matalan riskin tiloihin.
- Rajoitetaan edellytysten täytyessä tartuntatautilain 58 d §:n mukaisin päätöksin tilojen käyttöä kaikissa riskiluokissa. Matalan riskin tilojen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

käyttöä suositellaan rajoitettavaksi kuitenkin vain, jos se on alueellisen epidemiatilanteen kannalta ehdottoman välttämätöntä.

Ministeriön ohjaus ei ole oikeudellisesti sitovaa, vaan viranomaiset päättävät asiasta itsenäisesti. Laissa erikseen säädettyjä soveltamisedellytyksiä tulee aina noudattaa. Kansallisessa ohjauksessa arvioituihin riskiolosuhteisiin ja valtakunnallisten suositusten toimeenpanoon vaikuttaa myös yleinen epidemiatilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti, joten niitä on tulkittava ja sovellettava ajantasainen infektiopaine sekä palvelujärjestelmän kuormitus huomioon ottaen. Toimenpiteiden tavoitteena on kontaktien tehokas väheneminen määräajaksi pahimmilla epidemia-alueilla ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kantokyvyn turvaaminen. Toimenpiteillä pyritään voimassa olevan lainsäädännön puitteissa hillitsemään epidemiaa ja suojaamaan väestön terveyttä ja hyvinvointia sekä erityisesti riskiryhmiä vakavalta koronavirusinfektioilta.

Päätösharkinnassa ja päätöksenteossa tulee huomioida lapsen edun ensisijaisuuden periaate siten, että tartuntojen estämiseksi tehtävät toimenpiteet kohdistuisivat ensisijaisesti aikuisiin ja vaikuttaisivat mahdollisimman vähän haitallisesti lapsiin. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja. Rajoituksia on arvioitava epidemiologisen, sosiaalisen ja taloudellisen vaikutuskokonaisuuden kautta, kiinnittäen erityistä huomiota rajoitusten perusoikeusvaikutuksiin. Alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten kohdentamista on kohteittain arvioitava sen suhteen, missä määrin rajoituksen ajallisella ja muulla kohdentamisella haittavaikutuksia voidaan hillitä, ja missä määrin kohdennusta on tehtävä sen varmistamiseksi, etteivät haitat ylitä hyötyjä.

Sosiaali- ja terveysministeriön on 9.2.2022 antanut ohjauskirjeen Alueellisina epidemian torjuntatoimenpiteinä käytettävien rajoitusten harkinta talvella 2022. Kirjeessään ministeriö toteaa, että se on arvioinut tilannetta kansallisella tasolla ja suosittelee, että alueellisessa tilanteessa harkitaan epidemian torjuntatoimina käytettävien rajoitusten purkamista.

Ministeriö suosittelee, että alueilla tehdään kokonaisharkinta käytössä olevien rajoitustoimenpiteiden ja epidemian torjuntatoimina käytettävien suositusten purkamisesta 14.2.2022 mennessä. Harkinnassa on erityisesti syytä arvioida, ovatko yleisötilaisuuksiin tartuntatautilain 58 §:n mukaisesti kohdistuvat rajoitukset sekä esimerkiksi harrastustoiminnassa käytettäviin tiloihin kohdistuvat rajoitukset eri riskiluokissa alueellisen tilanteen mukaan välttämättömiä ja oikeasuhtaisia, ja onko niistä mahdollista luopua.

Ministeriön näkemyksen mukaan tämä kokonaisharkinta edellyttää korostettua vaikutusarviointia sen suhteen, millaisia epidemiologisia ja lääketieteellisiä sekä palvelujärjestelmän kuormitukseen liittyviä hyötyjä toimenpiteillä on saavutettavissa, ja toisaalta millaisia taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä negatiivisia vaikutuksia pitkäaikaisemmiksi muodostuvat rajoitukset voivat aiheuttaa. Mikäli arviointi osoittaa, että toimenpiteillä saavutettavat hyödyt eivät ole suhteessa mahdollisiin haittoihin, tulee rajoituksia purkaa.

Mikäli rajoitustoimenpiteet ovat edelleen välttämättömiä, niiden tulisi olla ajallisesti, alueellisesti ja kohteisiin liittyen olla mahdollisimman rajattuja. Tämä mahdollistaa taloudellisiin, sosiaalisiin ja sivistyksellisiin oikeuksiin kohdistuvien kielteisten vaikutusten jäämisen vaikutuksiltaan mahdollisimman pieniksi ja toimialojen yhdenvertaisuutta mahdollisimman vähän loukkaaviksi. Mahdollisten rajoitusten tulisi kohdella eri aloja

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tartuntojen vaikeasti hallittavan leviämisen ja vakavien seuraamusten riskiin nähden mahdollisimman yhdenvertaisesti. Näissä tilanteissa ministeriö suosittelee, että alueilla harkitaan ja arvioidaan mahdollisuudet rajoitusten asteittaiseen hallittuun purkamiseen.

Mahdollisessa asteittaisessa purkamisessa on syytä ensimmäiseksi tarkastella mahdollisuuksia purkaa ainakin matalariskiseen toimintaan kohdistuvat voimakkaimmat rajoitukset, joilla tilaisuuksia on kielletty ja tiloja suljettu kokonaan. Samalla on harkittava, edellyttääkö alueellinen tilanne edelleen matalan riskin tilaisuuksien ja toimintojen lievempiä rajoituksia ja rajoittamaan pyrkiviä suosituksia. Toinen tarkasteltava kokonaisuus on korkean ja kohtalaisen riskin tilaisuuksiin ja toimintaan kohdistuvat täyskiellot ja matalan riskin toimintaan mahdollisesti kohdistuvat lievemmät rajoitukset, ja mahdollisuus vastaavasti luopua niistä. Edelleen kolmanneksi voidaan arvioida ja tarkistaa mahdollisuus luopua myös korkea ja kohtalaisen riskin tilaisuuksiin ja toimintoihin kohdistuvista lievemmistä rajoituksista.

Ministeriö kehottaa erityisesti huomioimaan, että kansallisessa ohjauksessa arvioituihin riskiolosuhteisiin ja valtakunnallisten suositusten toimeenpanoon vaikuttaa myös yleinen epidemiatilanne, joka voi vaihdella paikallisesti ja alueellisesti, joten niitä on tulkittava ja sovellettava ajantasainen infektioaine sekä palvelujärjestelmän kuormitus huomioon ottaen. Vastaava vaikutus on alueellisilla muilla vaikutuksilla, joten viranomaisten yhteinen monialainen vaikutusarviointi korostuu.

Alueellisesti ja paikallisesti tulee edelleen ryhtyä kohdennettuihin tehostettuihin toimenpiteisiin, mikäli paikallisella tai alueellisella tasolla syntyy tai uhkaa syntyä tautiryppäs, jossa taudin leviäminen väestöryhmien keskuudessa muodostaa ilmeisen ja vakavan riskin sille alttiiden ihmisten

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

terveydelle ja kokonaishyvinvoinnille. Ensisijaisesti suositellaan käytettäväksi näissä tapauksissa sellaisia tartuntojen leviämistä ehkäiseviä toimia, jotka mahdollistavat eri alojen toimintojen jatkuvuuden.

Päätöksissä kuvataan kokonaisarviointi toimenpiteiden epidemiologisista ja yhteiskunnallisista vaikutuksista. Ennen päätöksentekoa tulee arvioida toimenpiteen epidemiologiset, lääketieteelliset, terveydelliset, sosiaaliset, sivistykselliset, ja taloudelliset vaikutukset, samoin kuin muut vaikutukset ihmis-ten asemaan ja toimintaan yhteiskunnassa, vaikutukset heidän perusoikeuksiensa toteutumiseen ja yhteiskunnan palveluiden saatavuuteen, vaikutukset yhdenvertaisuuteen ja työelämään sekä erityisesti lapsivaikutukset. Tarve on arvioida myös yrityksille ja muille yhteisöille aiheutuvia vaikutuksia.

Alueellisessa päätöksenteossa rajoitusten ajallisia ja kohdentamiseen liittyviä haittavaikutuksia tulee arvioida, jotta haitat eivät ylitä hyötyjä. Tällöin tulee huomioida lasten ja nuorten edun ensisijaisuuden periaate. Samalla on huomioitava, että periaate velvoittaa myös aktiivisiin suojelutoimenpiteisiin, joilla estetään ja hillitään lapsille epidemiasta aiheutuvia haittoja. Päätösten vaikuttavuutta ja muita vaikutuksia on tarkkaan seurattava, samoin kuin tietoa tilanteen kehittymisestä ja uutta tietoa virusmuunnosten ominaisuuksista ja vaikutuksista.

Valtakunnallinen epidemiatilanne

Koronaepidemian valtakunnallinen tilannekuva päivitetään viikoittain Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) verkkosivuille. THL:n laaja seurantaraportti julkaistaan Hybridistrategian seurantaraportit -verkkosivuilla joka toinen viikko torstaisin.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

STM – THL tiedotteen 17.2.2022 mukaan koronaepidemia on tasaantunut parin viimeisen viikon aikana. Sairaalahoidon tarve on pysynyt tasaisen korkealla tasolla ja tehohoidon kuormitus samalla tasolla kuin viime viikolla. Kolmansien rokoteannosten ottamista suositellaan kaikille 18 vuotta täyttäneille, mutta erityisen tärkeää se on riskiryhmille ja 60 vuotta täyttäneille. Rajoitusten keventyessä korostuvat ihmisten omaehtoiset toimet tartuntojen leviämisen estämiseksi.

Erikoissairaanhoidon vuodeosastoilla oli 16.2. yhteensä 359 potilasta, hieman enemmän kuin viikko sitten. Teho-osastoilla oli 16.2. yhteensä 30 potilasta, yhtä monta kuin viikko sitten. Viikolla 6 teho-osastoille tuli 32 uutta covid-19-potilasta, kun edellisellä viikolla vastaava luku oli 29. Erikoissairaanhoidossa tavanomaisilla vuodeosastoilla olevista koronapotilaista arviolta 28 prosenttia oli sairaalassa ensisijaisesti muun syyn takia. Teho-osastojen koronapotilaista tämä osuus oli 27 prosenttia. Osuudet ovat jonkin verran kasvaneet viime viikosta.

Epidemian kasvun arviointiin liittyy huomattavaa epävarmuutta. Arvioitu tehollinen tartuttavuusluku on 0.95–1.15 (90 % todennäköisyysväli). Koronaviruksen perimän kokonaismäärä Suomen jätevesissä on kuitenkin edelleen korkealla tasolla. Viimeisen viiden mittauskerran perusteella taso on kääntynyt laskuun vain Helsingissä, muilla mittauspaikkakunnilla taso nousut tai pysynyt tasaisena. Nämä tulokset näkyvät jätevesiseurannan viikkoraportissa, joka julkaistaan perjantaina klo 12.00.

Tartuntoihin liittyviä kuolemia oli 16.2. mennessä ilmoitettu Tartuntatautirekisteriin yhteensä 2242. Viimeisen kahden viikon aikana (3.2.–16.2.) ilmoitettiin yhteensä 230 menehtynyttä. Tammikuussa 2022 menehtyneistä 86 % oli yli 70-vuotiaita ja 63 % yli 80-vuotiaita.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Rokotukset suojaavat vakavalta koronataudilta edelleen hyvin. Kolmansien annosten ottaminen on erityisen tärkeää riskiryhmille ja 60 vuotta täyttäneille. Suomessa 16.2. mennessä 18 vuotta täyttäneistä 88,7 prosenttia on saanut vähintään ensimmäisen rokoteannoksen, 86,1 prosenttia vähintään kaksi ja 59,6 prosenttia kolme rokoteannosta. 18 vuotta täyttäneessä väestössä kolmannen rokoteannoksen kattavuus on kasvanut viikon aikana (10.–16.2.) arviolta 1,2 prosenttiyksiköllä. Kattavuuden kasvu on hidastunut, edeltävän viikon aikana kolmannen annoksen kattavuus kasvoi 3,1 prosenttiyksiköllä. Neljänsiä koronarokoteannoksia suositellaan 12 vuotta täyttäneille voimakkaasti immuunipuutteisille.

Epidemiaa torjutaan paikallisin ja alueellisin kohdennetuin toimin.

Rajoitusten keventyessä korostuvat ihmisten omaehtoiset toimet tartuntojen leviämisen estämiseksi, kotitestausta ja mahdollisimman korkea rokotuskattavuus.

Epidemiatilanne Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueella ja saadut asiantuntija-arviot

Alueet antavat sairaanhoitopiirien johdolla oman kokonaisarvionsa epidemiatilanteesta säännöllisesti. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on ollut 18.10.2021 lähtien epidemian leviämisvaiheessa (15.11.2021 alkaen leviämisalue). Etelä-Pohjanmaan alueellinen yhteistyöryhmä Nyrkki totesi kokouksessaan 14.2.2022 leviämisalueen kriteerien edelleen täyttyvän.

Aluehallintovirasto on pyytänyt Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiriltä lausuntoa Sosiaali- ja terveysministeriön 9.2.2022 antaman ohjauskirjeen johdosta koskien arviota rajoitustoimenpiteiden välttämättömyydestä ja oikeasuhtaisuudesta, ja mahdollisuudesta luopua rajoituksista. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri on antanut lausuntonsa 14.2.2022.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Sairaanhoitopiirin antaman lausunnon mukaan covid-19 tilanne jatkuu edelleen hankalana. Viikolla 6 todettiin yhteensä 1443 tartuntaa. 14 vuorokauden ilmaantuvuus on 1238/100 000 asukasta. Tammikuun aikana todetuista tartunnoista noin 1 % on johtanut sairaalahoidon tarpeeseen. Suurin osa tartunnoista ei enää tule ilmi, koska testauskriteerijä on muutettu. Sairaanhoitopiiri arvioi, että nykyisillä tartuntamäärillä, jotka ovat murto-osa todellisista tartuntamääristä, 14 vuorokauden ilmaantuvuus tulee johtamaan arviolta 24 hoitajaksoon erikoissairaanhoidossa.

Sairaanhoitopiirin mukaan sairaalahoidon kuormitus on edelleen suurta ja terveydenhuollon kantokyky on edelleen uhattuna. Tällä hetkellä erikoissairaanhoidon osastolla on 22 potilasta. Seinäjoen keskussairaalassa on jouduttu supistamaan toimintaa henkilöstön riittävyyden takaamiseksi. Pandemiaosasto toimii edelleen. Kuntoutusosasto toimii puolella volyymillään ja väistösaleja on jouduttu sulkemaan tarpeen mukaan ja leikkaus toimintaa alas ajettu. Tarpeelliset hoidot muihin sairauksiin viivästyvät. Tilannetta joudutaan seuraamaan päivittäin. Myös alueen terveyskeskuksissa on paljon COVID-19 potilaita, tällä hetkellä 20 potilasta eri alueiden terveyskeskusvuodeosastoilla.

Sairaanhoitopiirin mukaan tehohoidon kuormitus on laskenut, vaikka sairaalakuormitus on suurta. Tähän on sairaanhoitopiirin arvion mukaan vaikuttanut Etelä-Pohjanmaan muuhun maahan verrattuna matalampi rokotuskattavuus. Rokottamattomien sairaalahoitajaksot ovat tavanomaista pidempikestoisia, Alueella on edelleen paljon rokottamattomia ja toisaalta Etelä-Pohjanmaan väestön sairastavuus on maan suurimpia ylipainon ja diabeteksen suhteen, jotka ovat vakavalle koronavirusinfektioille altistavia tekijöitä.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Lausunnon mukaan COVID-19-potilaiden aiheuttama sairaalahoidon suuri tarve aiheuttaa myös hoitovajetta vaarantaen muiden potilasryhmien oikea-aikaisen ja hoitotakuun mukaisen hoidon. Sairaalan korostuneen kuormituksen lisäksi myös alueen terveyskeskusten vuodeosastot ovat täynnä. Covid-potilaat eivät kuormita ajankohtaisesti vain sairaalaa, vaan jäävät pidempiaikaiseen hoitoon perusterveydenhuollon osastoille ja potilassiirrot sairaalasta terveyskeskuksiin eivät onnistu.

Tartuntojen leviäminen vaarantaa edelleen myös muut yhteiskunnan perustoiminnot, kun myös sote-työntekijät ja muut yhteiskunnan kannalta kriittiset toimijat sairastuvat yhtäaikaaisesti. Omikron variantti aiheuttaa keskimäärin lievempiä tautimuotoja, mutta pieni osa saa silti vakavan sairaalahoitoon johtavan tautimuodon.

Sairaanhoitopiirin mukaan tartuntoja ilmenee koko sairaanhoitopiirissä ja tartuntalähteet ovat moninaisia. Omikron leviää laajasti Etelä-Pohjanmaalla. Tartuntamäärät ovat edelleen korkeita, noin 250 päivittäin. Testausta on voimakkaasti kohdennettu ja todellisuudessa tartuntoja on sairaanhoitopiirin arvion mukaan nelinkertainen määrä. Tartuntoja tulee esille maakunnan eri alueilta joka puolelta ilman mitään yhtenäistä yksittäistä tartuntarypystä. Tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman endeemisestä leviämisestä väestössä eikä tartuntojen leviämistä väestön läpi voida estää. Tartuntalähteitä ei enää laajasti kyetä selvittämään. Positiivisten koronanäytteiden osuus on viimeisen viikon aikana noussut ollen sairaanhoitopiirin alueella 46 %.

Sairaanhoitopiirin mukaan alueella todetaan merkittäviä tautiryppäitä, ja tartuntaketjuja ei pystytä luotettavasti jäljittämään. Testaus ja jäljitys ovat menettäneet tartuntamäärien kasvun vuoksi merkityksensä tartuntojen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

hillitsemisessä. Joka päivä todetaan Sote-yksiköiden tartuntoja ja altistuksia. Alueellamme on paljon tehostettujen palveluyksiköiden epidemioita. Tällaiset ketjut voivat johtaa sairaalakuormituksen kasvuun ja kuolemien määrän lisääntymiseen.

Viikkotasolla tartuntamäärät ovat jatkuneet korkeina huolimatta tartuntatautilain 58 §:n momentin mukaisista kokoontumisrajoituksista sekä muista alueella voimassa olevista suosituksista, kuten etätyösuosituksesta, laajasta maskisuosituksesta, mahdollisimman pienimuotoisten yksityistilaisuuksien järjestämistä koskevista suosituksista sekä valtioneuvoston asettamista leviämisvaiheen ravintolarajoituksista.

Laaja tartuntojen leviäminen Etelä-Pohjanmaalla voi edelleen vaarantaa terveydenhuollon kantokyvyn. Tältä osin kaikki toimenpiteet, jotka potentiaalisesti rajoittavat epidemian leviämistä, ovat terveydenhuollon kantokyvyn kannalta välttämättömiä.

Sairaanhoidopiirin mukaan alueen rokotuskattavuus on tällä hetkellä maan alimpia. Rokotuskattavuudet ovat erityisen matalia nuorten ikäryhmien osalta mutta kaikissa ikäryhmissä on paljon rokottamattomia tai vain yhden rokoteannoksen saaneita. Sairaanhoidopiirin rokotuskattavuus on tällä hetkellä yli 18-vuotiaiden osalta 87,5 % ja 2. annoksen osalta 85 %. 3. koronarokotusten osalta kattavuus on 57 %. Omikronin tiedetään tartuttavan herkästi myös kahdesti rokotettuja. Rokotuskattavuudet ovat matalimpia 5–11-vuotiaiden, 12–17-vuotiaiden ja nuorten aikuisten, 25–34-vuotiaiden osalta. Rokottamattomia on kaikissa ikäryhmissä. Sairaalahoidon kuormitus sairaanhoidopiirin alueella liittyyne osittain myös matalaan rokotuskattavuuteen. Erikoissairaanhoidossa olleet ja erityisesti tehohoitoon

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

joutuneet potilaat ovat pääosin rokottamattomia ja rokottamattomien suuri määrä tuo tarvetta koronapotilaiden pitkillekin sairaalahoidojaksoille.

Lausunnon mukaan sairaanhoitopiirin alueella on todettu laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tartuntatauti ja on todennäköistä, että sen edelleen laajeneminen on odotettavissa. Yleisvaarallisen taudin leviäminen varsinkin suuririskisissä tiloissa muodostaa merkittävän riskin terveydenhuollon, eritoten sairaalan, ylikuormittumiselle. Lisäksi yleisvaarallinen tauti altistaa merkittävän terveysuhan rokottamattomaan väestöön, mutta myös rokotetut voivat edelleen sairastua - samoin hoitolaitoksissa oleva rokotettu iäkäs väestö. Epidemiatilanteen heikentyminen voi edelleen muodostaa ilmeisen riskin taudille alttiiden ihmisten terveydelle ja sairaalahoidon tarpeen kasvulle.

Edellä mainitun perusteella odotamme vielä omikrontartuntojen määrän suhteen laskusuunnan alkamista. Lisäksi sairaalakuormitus on edelleen suurta ja käänne pitäisi tapahtua laskusuuntaan ennen rajoitusten purkua. Oletamme käänteen tapahtuvan muutaman viikon kuluessa. Nähdäksemme rajoitustoimista voidaan pian luopua. Terveydenhuollon kantokyky tulee näiden seuraavien viikkojen aikana turvata.

Aluehallintovirasto on sairaanhoitopiirin lausunnon johdosta pyytänyt sairaanhoitopiiriltä täydennystä lausuntoon. Sairanhoitopiiri on toimittanut täydennyksen 17.2.2022.

Täydennyksen mukaan sairaalahoidon kuormitus on edelleen suurta ja terveydenhuollon kantokyky on edelleen uhattuna. Tällä hetkellä erikoissairaanhoidon vuodeosastolla on 12 potilasta. Tilanne elää päivittäin välillä 12–22 potilasta. Teho-osastolla ei ole tällä hetkellä COVID-19-potilaita.

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Seinäjoen keskussairaalassa on edelleen jouduttu supistamaan toimintaa henkilöstön riittävyyden takaamiseksi. Pandemiaosasto toimii edelleen. Kuntoutusosasto toimii puolella volyymillään ja väistösaleja on jouduttu sulkemaan tarpeen mukaan ja leikkaus toimintaa alas ajettu. Tarpeelliset hoidot muihin sairauksiin viivästyvät. Tilannetta joudutaan seuraamaan päivittäin. Alueen terveyskeskuksissa on erittäin paljon COVID-19 potilaita, tällä hetkellä 30 COVID-19-potilasta. Tehohoidon kapasiteetti ei ole tällä hetkellä uhattuna eikä sen ennakoita voimakkaasti lisääntyvän.

Sairaanhoitopiiriin mukaan sen alueella on todettu laajaa tartunnan vaaraa aiheuttava yleisvaarallinen tartuntatauti ja on todennäköistä, että sen edelleen laajeneminen on odotettavissa. Yleisvaarallisen taudin leviäminen suuririskisissä yleisötilaisuuksissa muodostaa edelleen merkittävän riskin terveydenhuollon, eritoten sairaalan, ylikuormittumiselle.

Sairaanhoitopiiri katsoo, että tartuntatautilain 58 § mukainen kokoontumisrajoitus on edelleen välttämätön alueella. Rajoituspäätös nähdään edelleen välttämättömäksi koko sairaanhoitopiirin alueella, koska kyseessä on yhtenäinen asiointialue ja myös epidemiologisen tilanne alueella melko yhtenevä. Sairaanhoitopiiri arvioi, että rajoituksia tulee pyrkiä keventämään hybridistrategian ohjauksen mukaisesti. Sairaanhoitopiirin arvion mukaan tartuntatautilain 58 § mukainen päätös, jossa sisätiloissa voi järjestää yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joissa kaikille osallistujille on osoitettu istumapaikat ja käytössä on enintään 75 (seitsemänkymmentäviisi) prosenttia käytettävissä olevien istumapaikkojen määrästä, on edelleen tarpeen. Sairaanhoitopiiri toteaa täydennyksessään odottavansa omikrontartuntojen määrän suhteen laskusuunnan alkamista ja sairaalakuormituksen laskua. Sairaanhoitopiirin mukaan käänne parempaan pitäisi tapahtua ennen rajoitusten purkua. Sairaanhoitopiiri arvio käänteeseen

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tapahtuvan nopeastikin, muutaman viikon kuluessa. Sairaanhoidopiiri arvioi, että päätös tulisi antaa 28.2. saakka. Terveysturvallisuuden kantokyky tulee näiden seuraavien viikkojen aikana turvata.

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiirin alueella voimassa olevat aluehallintoviraston määräämät rajoitukset ja alueelliset suositukset

Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston toimialueella ovat tätä päätöstä harkittaessa voimassa seuraavat, aluehallintoviraston tartuntatautilain nojalla tekemät päätökset:

LSSAVI/2313/2022 päätös 3.2.2022 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 §:n mukainen määräys sisätiloissa järjestettävien yleisötilaisuuksien ja yleisten kokousten kieltämisestä ajalla 5.2.–18.2.2022. Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiirin kuntien alueella voidaan kuitenkin sisätiloissa järjestää sellaisia yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia, joissa kaikille osallistujille on osoitettu istumapaikat ja käytössä on enintään 50 % käytettävissä olevien istumapaikkojen määrästä.

LSSAVI/1319/2022 päätös 27.1.2022 koskien Etelä-Pohjanmaan sairaanhoidopiirin kuntia: tartuntatautilain 58 d §:n mukainen määräys tilojen käytön edellytyksistä ajalla 1.2.–28.2.2022.

Lisäksi alueella on voimassa valtioneuvoston asettamia, ravitsemustoimintaa koskevia rajoituksia ja Etelä-Pohjanmaan alueellisen yhteistyöryhmä Nyrkin päättämiä suosituksia: mm. etätyösuositus, kasvomaskisuositus, ja suositus yksityistilaisuuksien järjestämisestä mahdollisimman pienimuotoisesti.

Johtopäätös

Aluehallintoviraston rajoituspäätösten tarkoituksena on tartuntatautilain 1 §:ssä säädetyin tavoin ennaltaehkäistä tartuntatautilanteen pahenemista. Joukkoaltistumisten ja COVID-19-tartuntojen leviämisen riski on erityisen suuri kaikissa tilanteissa, joissa suuri joukko ihmisiä kokoontuu ja voi päätyä lähikontakteihin keskenään. Siten tartunnan torjuntatoimista huolehtiminen yleisötilaisuuksissa on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman oikeudellisen tilanearvion osalta todetaan, että tartuntatautilaki edellyttää viranomaisilta välittömiin toimiin ryhtymistä sen jälkeen, kun tieto torjuntatoimia edellyttävän tartuntataudin esiintymisestä on saatu. Viranomaisten toimien tulee olla ripeitä ja tilannetta ennakoivia. Rajoitustoimenpiteiden käyttö edellyttää kokonaisvaltaista arvioita, jossa päätöksiä punnitaan epidemiologisten, sosiaalisten ja taloudellisten vaikutusten suhteen sekä suhteessa perusoikeuksiin. Perustuslain 19 §:n 3 momentissa säädetään julkiselle vallalle velvoite turvata jokaiselle riittävät sosiaali- ja terveystalvet ja edistää väestön terveyttä. Lisäksi julkisen vallan tulee perustuslain 7 §:n mukaisesti turvata oikeus elämään sekä henkilökohtaiseen vapauteen, koskemattomuuteen ja turvallisuuteen. Perusoikeuksien yleiset rajoitusedellytykset ohjaavat rajoitusten laajuutta ja sisältöä. Olennaista ovat vaatimukset rajoitusten hyväksyttävyydestä ja oikeasuhtaisuudesta sekä rajoitusten tarkkarajaisuus, täsmällisyys ja säätäminen lailla siltä osin kuin kyse on vapauksien rajoittamisesta.

Aluehallintovirasto toteaa, että tartuntatautilain 58 §:n mukainen välttämättömyysarvio on kokonaisharkintaa, jossa yksin koronatartuntojen ilmaantuvuusluvulle tai muulle yksittäiselle tekijälle ei voida antaa ratkaisevaa merkitystä. Rajoitusperusteiden tulee olla hyväksyttäviä ja

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

rajoitusten suhteellisuus- ja tarkoitussidonnaisuuseriaatteiden mukaisia. Saadun selvityksen perusteella Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueella voimassa olevat viranomaisten suositukset ja rajoitukset eivät ole vaikuttaneet riittäväällä tavalla epidemian etenemiseen, eivätkä ole riittäneet turvaamaan alueen terveydenhuollon kantokykyä ja epidemian hallintaa. Sairaanhoitopiirin mukaan omikron-virusmuunnos leviää Etelä-Pohjanmaalla laajasti, ja tartuntojen ilmaantuminen antaa tällä hetkellä vaikutelman koronatartuntojen endeemisestä leviämisestä väestössä. THL:n mukaan Euroopan tautienehkäisy- ja valvontakeskus ECDC on 26.11.2021 julkaisemassaan riskiarviossa todennut, että omikronmuunnos aiheuttaa merkittävän tai erittäin merkittävän terveysuhan EU/EEA-maiden kansalaisille.

Tällä päätöksellä rajoitetaan toimintaa ainoastaan siltä osin kuin asiantuntija-arvioiden sekä saadun ohjauksen perusteella on välttämätöntä.

Hybridistrategian toimintasuunnitelman mukaisesti epidemian torjuntatoimet ovat aikaisempaa rajatumpia niin kohteeltaan, sisällöltään, kestoaltaan kuin alueeltaan, ja kohdennetaan ja painotetaan rajoitettavan kohteen riskipotentiaalin mukaisesti. Aluehallintovirasto on hyödyntänyt Terveyden- ja hyvinvoinnin laitoksen 1.10.2021 julkaistua ja 30.11.2021 sekä 7.1.2022 päivitettyä riskipotentiaalin arviointitaulukkoa merkittävän ja kohtalaisen tartuntariskin tilanteiden ja ympäristöiden tunnistamisessa. Koska arviointitaulukko ei kuitenkaan pyri olemaan kaiken kattava, vaan suuntaa antava, päätöstä ei kohdisteta yksinomaan taulukossa eriteltyihin esimerkkeihin. Päätös kohdistetaan epidemiologiseen ja lääketieteelliseen tietoon perustuen sisätiloissa järjestettäviin yleisötilaisuuksiin ja yleisiin kokouksiin, joihin arvioidaan liittyvän koronatartunnan ja tartuntojen leviämisen riski ajankohtaisessa epidemiatilanteessa.

Välttämättömyysharkinnassa on huomioitu myös rajoituksen yhteiskunnalliset vaikutukset ja kansallisen hybridistrategian linjaus, jonka

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

mukaan rajoitustoimenpiteitä toteutetaan vain, mikäli niillä saavutettava kokonaishyöty todennäköisesti ylittää niistä aiheutuvat haitat.

Aluehallintovirasto toteaa, että epidemian aikana on painotettu lapsiin ja nuoriin kohdistuvien rajoitusten viimesijaisuutta. Aluehallintovirasto toteaa, että tässä päätöksessä tarkoitettut tilaisuudet, joihin rajoitukset kohdistuvat, ovat pääosin aikuisväestölle suunnattuja. Niissä ei myöskään ole kyse sellaisista lasten arkeen kuuluvista toiminnoista, kuten koulusta ja harrastuksista, joiden turvaaminen on ensisijaisen tärkeää.

Aluehallintovirasto toteaa, ettei päätökseen ole perusteltua tehdä ikäryhmäkohtaisia rajauksia, vaan sen voidaan arvioida olevan kokonaisuutena välttämätön ja yhdenvertainen.

Edellä mainituista syistä on välttämätöntä tällä päätöksellä antaa yleisötilaisuuksia ja yleisiä kokouksia koskeva kokoontumisrajoitus Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueelle koronaviruksen laajemman leviämisen estämiseksi, riskiryhmien suojelemiseksi ja terveydenhuollon kantokyvyn turvaamiseksi. Kuntien tekemillä päätöksillä on paikallisen tilanteen vaatiessa mahdollista tiukentaa tai täydentää aluehallintoviraston määräämiä rajoituksia. Jos epidemiologinen tilanne alueella tai valtakunnallinen arvio rajoitusten tarpeesta olennaisesti muuttuu, aluehallintovirasto arvioi tätä kokoontumisia koskevaa rajoituspäätöstään uudestaan.

Edellä todetun perusteella tämä määräys on välttämätön tartuntataudin leviämisen estämiseksi Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin kuntien alueilla.

Koronapassin käyttö vaihtoehtona rajoitukselle

Tartuntatautilain 58 i §:n mukaisesti toiminnanjärjestäjän on mahdollista ottaa käyttöön EU:n digitaalinen koronatodistus eli niin sanottu koronapassi

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

tartuntatautilain 58 §:ssä tarkoitetuissa covid-19-taudin leviämisen estämiseksi tehdyissä päätöksissä asetettujen osallistujamäärää koskevien rajoitusten vaihtoehtona 58 i §:n 3 momentissa tarkoitetuissa tiloissa. Kyseisessä momentissa mainittuja tiloja ovat esimerkiksi yleisötilaisuuksiin käytettävät sisä- ja ulkotilat. Toiminnanharjoittajan tulee tällöin edellyttää koronatodistuksen esittämistä 16-vuotiaalta tai sitä vanhemmalta asiakkaalta ja toimintaan osallistuvalta. Koronapassisääntelyä koskevan hallituksen esityksen (HE 131/2021) 58 i §:n säännöskohtaisten perustelujen mukaan yleiset kokoukset olisivat esitetyn säännöksen soveltamisalan ulkopuolella.

Koronapassin käyttöä on kuitenkin rajoitettu valtioneuvoston 11.2.2022 antamalla asetuksella määräaikaisesti 28.2.2022 asti. Tänä aikana koronapassia ei voi käyttää yleisötilaisuuksissa ja asiakastiloissa vaihtoehtona alueellisille rajoituksille, vaan toiminnanjärjestäjän tulee noudattaa voimassa olevaa rajoitusta. Asetus on voimassa koronaepidemian leviämisalueilla.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Tartuntatautilaki (1227/2016) 8 §, 58 § ja 91 §

Valtioneuvoston asetus tartuntataudeista (146/2017) 1 § ja 5 §

MUUTOKSENHAKU

Tähän päätökseen voi tartuntatautilain 90 §:n 1 momentin perusteella hakea muutosta valittamalla Vaasan hallinto-oikeuteen siten kuin oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetussa laissa (808/2019) säädetään. Valitusosoitus on liitteenä

TÄYTÄNTÖÖNPANO

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tämä päätös pannaan täytäntöön heti mahdollisesta muutoksenhausta huolimatta tartuntatautilain 91 §:n 1 momentin nojalla.

LISÄTIETOJA

Lisätietoja asiasta antaa tarvittaessa lakimies Markus Heinänen, puh. 0295 018 022, etunimi.sukunimi@avi.fi.

Ylijohtaja

Marko Pukkinen

Lakimies

Markus Heinänen

LIITTEET

Lista kunnista, joita päätös koskee

JAKELU JA SUORITEMAKSU

Päätös yleistiedoksiantona

Tämän päätöksen tiedoksianto tapahtuu yleistiedoksiantona. Asiakirja pidetään kaikkien nähtävillä Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintoviraston Vaasan päätoimipaikassa 28.2.2022 saakka. Päätöksen nähtäville asettamisesta ilmoitetaan yleisessä tietoverkossa aluehallintoviraston verkkosivulla www.avi.fi

Peruspalvelut, oikeusturva ja luvat
Länsi- ja Sisä-Suomi

Tämän päätöksen tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen seitsemäntenä päivänä siitä, kun edellä mainittu ilmoitus on julkaistu aluehallintoviraston verkkosivulla.

Tiedoksi

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiirin alueen kunnat ja kuntayhtymät

Alueen ympäristöterveydenhuollon valvontayksiköt

Etelä-Pohjanmaan sairaanhoitopiiri

Pohjanmaan poliisilaitos

Etelä-Pohjanmaan pelastuslaitos

Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirasto

Terveyden ja hyvinvoinnin laitos

Sosiaali- ja terveysministeriö

Opetus- ja kulttuuriministeriö

Valtioneuvoston kanslia, viestintäosasto

Digi- ja väestötietovirasto

Maksutta

Tämä asiakirja LSSAVI/2557/2022 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument LSSAVI/2557/2022 har godkänts elektroniskt

Heinänen Markus 17.02.2022 13:42

Pukkinen Marko 17.02.2022 13:43